

CARDS

An educational material on gender,
power and empowerment

By

POWER

CARDS, An educational material on gender, power and empowerment

These cards have been made by POWER project (POWER – WHO NEEDS EMPOWERMENT? EXPLORING GENDER AND POWER THROUGH/IN ART, KA205-33328394) through a collaborative action, and it has been coordinated by EARTDI, UCM, Spain.

Each of the partners (CoW, DADAU, EARTDI, Elan Interculturel and MOH) made a 9 hours workshop with young people using the glossary and inviting participants to share personal narratives. After that, some questions were proposed to trigger debate and reflection, trying to link warm and soft knowledge. We would like to thank all the young participants who contributed to the different workshops that took place in Paris, Ljubljana, Bari and Madrid. Without them this material would not exist.

These are the people from the organizations who contributed:

Coordination: Carolina Peral Jiménez (EARTDI, UCM)

Selection and search of terms for the glossary: Carolina Peral Jiménez, Marián López Fdz. Cao and Milena Castellarin (EARTDI, UCM).

Responsible for facilitating local workshops where personal narratives arose, and propose questions to trigger debate:

- CoW: Sara Šabec, Tea Hvala.
- DADAU (main coordinator of Power project): Julia Nyikos, Camille Lesbros
- EARTDI: Ana Cebrián, Miguel Domínguez Rigo, José Luis Galdeano, Marta García Cano, Marta Lage de la Rosa, Marián López Fdz. Cao, Maria José Ollero.
- ELAN: Morgane Boidin, Anna Balsamo, Lola Clarini.
- MOH: Isabella Mileti, Eleonora Schulze-Battmann.

Graphic design: Miguel Domínguez Rigo (EARTDI, UCM)

Illustrations and cover author: Ana Cebrián (EARTDI, UCM)

Translation and revision in different languages of the Project:

- English revision: Esteban López Medina (EARTDI, UCM)
- French revision: Morgane Boidin, Théo Dupont (ELAN), Julia Nyikos (DADAU)
- French translation: Morgane Boidin, Théo Dupont (ELAN), Julia Nyikos (DADAU)
- Italian revision: Isabella Mileti, Eleonora Schulze-Battmann
- Italian translation: Eleonora Schulze-Battmann
- Slovenian revision: Ana Kralj, Tea Hvala, Sara Šabec (COW)
- Slovenian translation: Lenka Gložančev (COW)
- Spanish revision: Marián López Fdz. Cao, Ana Serrano (EARTDI, UCM)
- Spanish translation: Marián Alonso, Marta García Cano, Marta Lage, Ana Serrano (EARTDI, UCM)

© Copyright 2021 All rights reserved.

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This work subscribes to the concept of “fair use”. Fair use is a jurisprudential criterion which allows a limited use of protected material without requiring the permission of the holder of such rights, for example, for academic or informational use.

Exploring Gender and
Power through/in Art

KAZALO

UVOD

NAMEN KARTIC IN NJIHOVA IN UPORABA

METODOLOGIJA POSREDOVANJA

IDEJE ZA UPORABO KARTIC V IZOBRAŽEVALNE
NAMENE

KLJUČNI POJMI

UVOD

Projekt MOČ: Kdo potrebuje opolnomočenje? Raziskovanje družbenega spola in moči preko/v umetnosti ('POWER: Who needs empowerment? Exploring Gender and Power through/in Art') je projekt Erasmus+ (Ref. 2020-2-FR02-KA205-017944), ki ga vodi organizacija DADAU (De l'art et d'autre) iz Francije. V projektu sodelujejo različne institucije iz EU: Universidad Complutense de Madrid (Španija), MOH (Italija), Elan Interculturel (Francija) in Mesto žensk, Društvo za promocijo žensk v kulturi - (CoW) (Slovenija).

Moč je temeljni pojem v družboslovju, saj je v vseh družbah neenakomerno porazdeljena med ljudi: ti imajo različen vpliv na odločitve, različne pravice in dolžnosti (Eriksen, 2015). Družbeni spol ('gender') je ena od razsežnosti, ki ustvarja to neenakomerno porazdelitev moči, zaradi katere imajo ženske v različnih obdobjih in krajih praviloma nižji položaj in manj moči kot moški.

Čeprav se je v številnih evropskih državah zdelo, da so te razlike odpravljene, je razmah gibanja #jztudi (ang. #MeToo) pokazal, da ta tema tudi v Evropi ni povsem urejena. Še več, prej utišane spolne manjšine

so opozorile na nove oblike izključevanja in diskriminacije. Ciljna skupina projekta so mladi, stari od 18 do 30 let, ki so nosilci različnih identitet in prihajajo iz različnih kulturnih in družbenih okolij ter manjšin. Glavni cilji projekta so:

1. Mladim ponuditi ustvarjalne in privlačne načine za razumevanje pojmov, povezanih z družbenim spolom.
2. Ozavestiti mlade o tem, kako je družbeni spol povezan z močjo in kako ljudje zaradi svoje spolne identitete še danes doživljajo diskriminacijo in zatiranje.
3. Opolnomočiti mlade, da se na varen in kreativen način soočajo z zatiranjem in izzivi, ki jih prinaša razvijanje njihove spolne identitete.
4. Razviti razumevanje, empatijo in solidarnost do tistih, ki imajo različne spolne identitete in so različnih spolnih usmerjenosti, ter jim pomagati v boju proti zatiranju, ki ga morajo trpeti. Pridobiti orodja za razpravo o neenakostih in izzivih, povezanih z družbenim spolom.

Ta uvodni priročnik opisuje rezultate enega od prvih intelektualnih rezultatov projekta Raziskovanje “družbenega spola”, “moči” in “opolnomočenja” (Exploring “Gender”, “Power” and “Empowerment”), ki obsega raziskovanje družbenega spola, moči in opolnomočenja s pomočjo umetnosti. Eden od predvidenih rezultatov je ta komplet 25 izobraževalnih kartic, ki vsebujejo opredelitve ključnih pojmov, povezanih z družbenim spolom, konkretne ponazoritve z osebnimi zgodbami, opise dejavnosti, ki so vodile k izdelavi “kartic”, ter smernice za njihovo uporabo v kontekstu izobraževalnega procesa.

Te kartice je na devetih delavnicah soustvarjalo pet različnih evropskih institucij, ki so v projektu sodelovale skupaj s 108 mladimi. Delavnice so potekale od marca do aprila 2021. Zaradi okoliščin, povezanih z novim koronavirusom in Covid-19, je bilo večina delavnic izvedena prek spleta.

NAMEN KARTIC IN NJIHOVA UPORABA

Ta komplet 25 izobraževalnih kartic vsebuje opredelitve ključnih pojmov, povezanih z družbenim spolom, konkretne ponazoritve z osebnimi zgodbami, ter vprašanja, namenjena uporabi kartic v kontekstu izobraževanja. Glavni namen kartic, predstavljenih v tem priročniku, je olajšati razumevanje nekaterih zapletenih pojmov tako, da jih povezujemo z osebnimi zgodbami na temo družbenega spola, moči in opolnomočenja. Ta način obravnave poudarja eno najpomembnejših načel feminizma, saj zasebno sfero povezuje s politiko.

Na ta način lahko hladno znanje (cold knowledgé) povežemo s toplim znanjem (warm knowledgé) – vsaka kartica vsebuje oboje. Hladno znanje po Kozieleckem (1981) predstavlja znanstveno znanje, ki ga je v resničnem življenju pogosto težko uporabiti. Toplo znanje je nasprotno, povezano z osebnimi izkušnjami. Povezano je s čustvi, zato je veliko bolj praktično, funkcionalno in stabilno kot hladno znanje. Osebne pripovedi iz resničnih življenj povezujejo opredelitve pojmov s konkretnimi primeri realnosti, ki jo označujejo. Omogočajo povezavo z osebnimi izkušnjami, s čimer osmislijo proces učenja.

METODOLOGIJA POSREDOVANJA

Delavnice, ki so bile organizirane v različnih državah, so vse potekale po istem modelu, vodje pa so imele možnost, da dejavnosti delavnice prilagodijo konkretnim udeleženkam. Delavnice so potekale v treh fazah: ogrevanje, ustvarjanje vizualnih in pisnih zgodb ter zaključek. Po ogrevalnih dejavnostih so morale udeleženke izbrati en pojem, povezan z močjo, opolnomočenjem ali družbenim spolom. V manjših skupinah so se posedle za tri mize. Mize so bile polne majhnih listkov papirja z definicijami ključnih pojmov. Naključno so jih nekaj izbrale in prebrale opise pojmov, npr. opredelitev spolnega nasilja, zlorabe, LGBT+, patriarhata itd. Sledile so zgodbe o osebnih izkušnjah in nato vprašanja. Udeleženke so pozorno poslušale. Začele so se odpirati in tako se je razvilo medsebojno zaupanje. Vsaka udeleženka je nato izbrala en pojem in na to temo na podlagi osebne zgodbe ustvarila kolaž.

V nadaljevanju sledijo ideje in nasveti za pripravo podobnih delavnic.

Nasveti naših vodij delavnic **-Pomembno je ustvariti varen prostor**

Nekateri ljudje lahko odprto delijo osebne zgodbe, drugi pa so pri tem morda bolj zadržani. Da bi ljudje lahko spregovorili o svojih osebnih izkušnjah, je pomembno, da ustvarimo varen prostor, v katerem bodo udeleženci čutili zaupanje do voditeljice, pa tudi do drugih udeleženk. V okviru našega projekta je bila ta delavnica zadnja v nizu treh delavnic z istimi udeleženkami, ki so se torej že poznale med sabo. V skupini je bilo zato že vzpostavljeno zaupanje, zaradi česar so se pri izražanju počutile svobodne. V nekaterih primerih smo v času med obema srečanjema udeleženke neuradno kontaktirali in vprašali, ali se čutijo dovolj varne, da lahko o sebi svobodno govorijo.

Nekaj idej za krepitev zaupanja v skupini:

-Udeleženke razdelite v manjše skupine, da povečate intimnost in zaupanje.

- Voditeljice morajo trenirati in spodbujati sposobnost pozornega poslušanja, ker znatno olajša odprtost in medsebojno zaupanje.

- Že na začetku delavnice določite nekaj osnovnih pravil in nasvetov, kot npr.:

- Spoštovanje: spoštovati je treba mnenje vsake posameznice.

-Zavedanje, da se moramo zaščititi, ko delimo svoje osebne oz. intimne izkušnje. Izbira tega, kar delimo, je način, kako poskrbeti zase in za druge.

-Spoštovanje svobode deljenja: pomembno je poudariti, da nihče ni dolžan brati svojih zapisov, če tega ne želi.

-Zaupnost: osebne zgodbe morajo ostati znotraj delavnice.

Kako začeti delavnico

Za uvodne dejavnosti v delavnico so idealne ogrevalne dejavnosti, ki bodo prebile led, saj pomagajo k osredotočanju na dejavnost, ki bo potekala. Povečajo tudi občutek samozavesti udeleženk. Nekaterne dejavnosti, ki so se odvijale v naših skupinah:

-Krog zaupanja

Udeleženke najprej razporedite v pare. Obrnite se druga proti drugi, držite se za roke in si glejte v oči. Počasi in postopoma se oddaljajte druga od druge, pri čemer se še vedno držite za roke, vse dokler niste nagnjene do te mere, da se morate, če želite ohraniti ravnotežje in preprečiti padec, trdno držati druga druge in se zanašati na to, da nobena ne bo popustila. Postopek nato ponovite v skupinah po tri, nato po štiri in tako dalje, vse dokler v dejavnost niso vključene vse članice skupine. Pri tem si ves čas gledajo v oči.

-”Zabava za opolnomočenje

Odločile smo se, da skupaj organiziramo veliko

“zabavo za opolnomočenje”, na katero smo povabile ljudi, ki nas navdihujejo v smislu opolnomočenja, razmišljanja, modelov poti, itd. Vsaka od nas je lahko povabila eno osebo (iz kateregakoli preteklega ali sedanjega obdobja). Udeleženke so izbrale eno osebo in pojasnile svojo izbiro.

-Igra dveh resnic in ene laži

Pri tej igri so moderatorke udeleženkam predlagale, da napišejo avtoportret v tretji osebi ednine in da v svojo zgodbo vključijo vsaj dve resnici in eno laž. Po branju je skupina poskušala razkriti laž. Ta vaja je bila zelo uspešna, tako zaradi prijateljskega vzdušja in boljšega medsebojnega poznavanja kot tudi zaradi kvalitete avtoportretov.

-Vaje za zavedanje občutka lastnega telesa

Začeli smo z raztezanjem telesa, pri čemer smo udeleženke spodbudili, da se počutijo svobodne in vpeljejo gibe, ki so potrebni, da pretegnejo različne dele svojega telesa. Te gibe so ponavljale tudi ostale sodelujoče, ki so stale v krogu. Oseba, ki je vodila gibanje, je gibe svobodno in neprestano spreminjala.

Nato smo začele z osebnim povezovanjem; najprej smo trikrat globoko vdihnile in se nato povezale z ostalimi udeleženkami. Začele smo z gibanjem po prostoru, pri čemer smo zadrževale pogled na osebah, ki smo jih srečale.

-Križanke

Križanka z besediščem (na temo družbenega spola, moči in opolnomočenja), ki smo se ga naučile na prvi delavnici.

Kako zaključiti delavnico

Ob zaključku intimne in ustvarjalne dejavnosti je pomembno, da preverimo, ali se vse dobro počutijo in sprejemajo odločitve skupine. Spodaj navajamo nekaj zaključnih dejavnosti, ki jih lahko pripravite:

-Skupinska razprava

Po predstavitvi osebnih zgodb se je spontano razvila dolga razprava. Udeleženke so želele govoriti o drugih resničnih zgodbah in o vseh možnih odzivih na takšne situacije.

-Odkrivanje strategij opolnomočenja in zaključek razprave z nekaj besedami

Izmenjale smo nekaj besed o spremembah besedil in ugotovile, da te spremembe kažejo na strategije opolnomočenja, ki bi jih lahko (če bi bilo to mogoče) vsaka uporabila v realnem življenju, še posebej, ko bi bila soočena z diskriminacijo.

-Uporaba podob kot rdeče niti razprave

Posvetile smo se ustvarjanju slik, risb, izrezkov in kolažev. V nekaterih skupinah smo se odločile, da jih izdelamo na osnovi osebnih izkušenj, v drugih pa kot skupno nalogo. Potem smo razmišljale, razpravljale in izglasovale najučinkovitejšo prakso za izmenjavo mnenj, problematiziranje in osvetlitev vprašanj s pomočjo podob. Ko smo končale in delale vse skupaj, smo svoje delo delile z veliko skupino.

-Ocenjevanje s tablo Jamboard

Ko so vse udeleženke povedale zgodbe o svojih kolažih, je nastalo odlično vzdušje. Predstavile smo jim Jamboard, tablo za ocenjevanje. Nekateri so povedale, da so se naučile, kako pomembno je, da osebne izkušnje in čustva delijo z drugimi. Teme delavnic želijo proučevati še naprej.

-Krog čustev

Vse udeleženke so v krog vrgle vse slabe/negativne besede, ki so zaznamovale njihova življenja. Na ta način so se simbolno znebile slabih občutkov, ki so s temi besedami povezani.

IDEJE ZA UPORABO KARTIC V IZOBRAŽEVALNE NAMENE

V tem poglavju vam bomo razkrile nekaj idej za uporabo kartic v izobraževalne namene. Predlogi za uporabo temeljijo na ustvarjalnih strategijah. Prepričane pa smo, da je, v skladu s sposobnostmi in kreativnostjo moderatorke, mogoče odkriti še širši nabor možnosti uporabe.

Uporaba slik kot navdihujoče izhodišče

Udeleženkam pokažite kartice in raziščite, kaj jim ob teh podobah pride na misel. Ker so podobe večpomenske, bodo ob vsaki kartici zlahka prišle na dan različne zgodbe oz. zamisli. Ideje, ki so privrele na dan, povežite s pojmom na kartici. Zaključite lahko z branjem osebne pripovedi, pri čemer udeleženke spodbudite, da spregovorijo o podobnih osebnih zgodbah. Lahko tudi predlagate, da skušajo sliko interpretirati na nov način, na podlagi lastne ustvarjalnosti.

Uporaba osebnih pripovedi za iztočnice in navdih

Preberete lahko eno od osebnih pripovedi in udeleženke vprašate, katere pojme povezujejo s to zgodbo. Nekatere kartice so lahko povezane z več pojmi, čeprav je na njih zapisan le eden. Nato lahko izberete med različnimi aktivnostmi:

- Udeleženke prosite, naj oblikujejo drugačen konec osebne zgodbe in razmislijo o družbenih pogojih, ki vplivajo na eno in drugo zgodbo.
- Udeleženke prosite, da z izvirno pripovedjo povežejo podobne ali različne zgodbe.
- Organizirajte igro vlog na podlagi osebne zgodbe na kartici, ali pa izberite osebno zgodbo ene od udeleženk. Kako lahko izkušnje iz zgodb, ki moč odvzemajo, spremenimo v izkušnje opolnomočenja? Raziščite različne možne inačice zgodb.
- Udeleženke spodbudite, da na podlagi osebne pripovedi ustvarijo umetniško delo

Uporaba pojmov za iztočnice in navdih

Opredelitev pojma lahko preberete in udeleženske prosite, da:

- s kolažem ali katerokoli drugo tehniko ustvarijo s pojmom povezano podobo, ki jo povežejo z zgodbo (resnično ali izmišljeno);
- se razdelijo v skupine in na zabaven način odigrajo lik ali osebo, povezano s pojmom na kartici;
- igralka izbere kartico in jo skrije pred ostalimi igralkami; druge igralko lahko zastavljajo vprašanja in skušajo uganiti ime pojma; tista igralka, ki prva ugame, izbere novo kartico, ostale pa morajo spet ugibati.

Celovita uporaba kartic

- Ujemanje/Povezovanje pojmov ali pripovedi. Ustvarite pare za igro s karticami. Povežite podobne pojme. Vse kartice premešajte in razdelite. Vsak par

se mora ujemati s skupinami.

- Uganite poimenovanje pojma. Poskusite povezati slike s pojmi. Preverite, ali so udeleženske pomen kartic razumele.
- Povežite različne slike. Na podlagi tega ustvarite zgodbe in jih uprizorite.
- Uporabite vprašanja za razpravo o posamezni temi.

